

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom

Njih svetosti papeža Leona XIII.,

Njih prevzvišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 10. zvezka.

Pobožnosti in neketeri odpustki v mesecu decembru	289.
Življenje sv. Angelje Meriči.	
XIX. pogl. O ponižnosti in zatajevanju sv. Angelje	291.
XX. pogl. O čeznatornih darovih sv. Angelje	293.
XXI. pogl. Zadnja bolezen in smert sv. Angelje	295.
Kako se mej svetom kerščansko živi. (Nadaljevanje)	299.
Mila prošnja in resnična dogodba	305.
Krištof Kolumb (Nadaljevanje)	309.
Kerščanskim poslom. III. Posel služi gospodarjem.	
39. Drugi vzroki	312.
40. Povračanje	313.
41. Poslom posebna okrasja. — Postrežljivost (1)	314.
42. Pazljivost. (2)	315.
43. Snažnost. (3)	316.
Kako pride duša do popolne vdanosti v voljo božjo	317.
Zahvala za vslišano molitev	318.
Priporočilo v molitev	319.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1892.

Jezikoslovni pomenki.

G. J. Z. — Skozi nekaj let sem učil, kakor si že bodi, sebe in druge tudi hervaščino. Naše prvo berilo je bil katehizem in v tem katehizmu stoji na prvi strani berž za očenašem tudi avemarija sè začetnima besedama: *Zdravo Marijo*. Iz tega vidite, da mi ni bilo neznano, kako Hervatje molijo, ko sem pisal, da je «*zdrava*» v navadi Hervatom in drugim Slovenom. S temi drugimi Sloveni sem menil seveda katoliške Slovence rimskega obreda, zlasti Čeha in Poljake. Prvi molijo: «*Zdravas Marie*», drugi: «*Zdrowa Marya*», ali tudi: «*Zdrowas Marya*». Da je «*zdravas*», «*zdownas*» le skerčeno iz «*zdráva si*», «*zdowna si*», to, menim, da ni treba dokazovati, in še menj, da je poljsko «*zdowna*» prav to kar naše «*zdrava*». Pa tudi Hervatje so molili, kakor vse kaže, nekedar edino le «*zdrava*», ne «*zdravo*». Kar sem pogledal v naši tukajšnji knjižnici stariših hervaških knjig, povsod sem našel: «*zdrava*», ne: «*zdravo*»; tako: (Mulih), Pobošnoszt k-szvetomu Ferenczu, Zagreb 1739, str. 110 večkrat: *Zdrava Maria*; dalje tudi: *Zdrava budi Maria*; str. 105: *Zdrava zvezda morska*. Mulik, Poszel aposztolszki, Zagreb 1742, str. 574 id. pogosto: *Zdrava Maria*. Vrignanin, Razgovori Petra Vanni, U Kici 1831, str. 323: *Zdrava Marie*. Skarić, Sveto pismo. Slog deveti. U Beču 1860, str. 362: *zdrava*, puna milosti. — Vže to bi bilo mislim citatov dovolj. Vender ne bodimo poveršni! S Tersata, kjer je hervaško slovstvo bolje zastopano kakor pri nas, sem prejel citate iz 8 raznih evangelijskih knjig, od 1651 do 1824 v raznih krajih tiskanih, iz dveh raznih ritualjev, trih raznih katehizmov od 1809 do 1836, ki imajo vsi: «*Zdrava*» ali «*zdrava budi*». Dva razna glagoliška misalja imata v evangelijski: «*Zdrava milosti puna*», v offertoriju: «*Zdrava Marie*». Berčićeva Chrestomathia linguae veteroslovenicae ima iz glagoliškega misalja od leta 1562 v dotičnem evangelijski tudi: *Zdrava milosti puna*. — To je 20 raznih knjig, ki pišejo «*zdrava*», in mej temi je stari liturgični tekst v glagoliških misalih. S tem je dokazano «*zdrava*» skozi 300 let, od 1562 do 1860. Pa tudi še dandanašnji moli narod v tersaški okolici: «*Zdrava Mario*», in najberž ne edino tam. Potemtakem sem resnic terdil, ko sem pisal, da je «*Zdrava*» v navadi Hervatom in drugim Slovenom. Da Hervatje v novejšem času odstopajo od stare tradicije, mislim, da ni posebne hvale vredno, da si nočem reči s tem, da «*Zdravo Marijo*» ni prav; po njihovo mora že tudi prav biti. Mej knjigami, ki so se pregledale na Tersatu, imajo tako: Katancsich, Sveto pismo, u Budimu 1831: «*Zdravo, milosti puna*»; Knjige i Evandjelja, u Tèrstu 1847: «*Zdravo milosti puna*»; Biblička povèstnica, u Beču 1857: «*Da si mi zdravo o milosti božje puna*». — V drugih zvezah sem našel «*zdravo*» tudi že v gori omenjeni «*Pobožnosti k sv. Ferencu*»: «*Zdravo Ferencz*», «*Zdravo Kralyicza*» (*Salve Regina*). V hervaščini bodi dobro tako. V naši slovenščini, kjer se v najnovejšem času po znani naši čednosti tudi prikazuje «*zdravo, gospica!*» itd. v molitvi to, mislim, po nobeni ceni ne gre; vsaj za moje uho bi bilo «*Zdravo*

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XI. tečaj.

V Gorici, 1892.

X. zvezek.

Pobožnosti in neketeri odpustki v mesecu decembru.

Kar je štiridesetdanski post za veliko noč, to je advent za božič. Advent je namreč postavljen, da bi se verni kristijani vredno pripravljali na božične praznike z molitvijo, s postom, s pokoro, s sv. spovedjo in sv. obhajilom, in z drugimi dobrimi deli. Mej Slovenci je zelo razširjena pobožnost zornice, ki se v adventu opravljajo, in ketere zelo priporočamo. Hodi k zornicam, blagovoljni bravec, ne boj se mraza, slabega vremena ali pa, da bi zamudil preveč časa z njimi; Marija, Mati božja, ti bo vse in dobro povernila. Druga pobožnost, katero moreš opravljati v adventu, je devetdnevica v čast čistega spočetja Matere božje in pa v čast Kristusovega rojstva. Gdor opravlja pobožno in skesan te devetdnevici, z molitvami, premišljevanjem ali drugimi pobožnimi deli, prejme vsak dan devetdnevnic 300 dni odpustka in en popolni odpustek za vsako devetdnevnic, mej njo ali pa osem dni potem, ako se še spove, obhaja in nekoliko moli za sveto cerkev in papeža (Pij IX. 5. Jan. 1849).

Papež Pij IX. so podelili odpustek 7 let vsim vernim, ki

zadnje pol ure starega leta in prve pol ure novega leta, skesani molijo presveti Trojici v zahvalo za prejete dobrote, za mir kerščanskih narodov, edinost kerščanskih vladarjev, spreobrnjenje grešnikov, povišanje cerkve in rimskega papeža. Pij IX. 5. dec. 1876.

1. decembra, prvi četrtek v mescu, popolni odpustek udov bratovščine sv. Rešnjega Telesa.

2. decembra, prvi petek v mesecu, popolni odpustek podeljen udom bratovščin sv. R. Telesa in presvetega Jezusovega Serca; udje bratovščine presv. Jezusovega Serca se morejo vdeležiti tega odpustka denes ali pa prihodnjo nedeljo. Ta ali pa katerikoli petek v mescu ima popolni odpustek apostoljstvo molitve.

3. decembra, sv. Frančišek Ksaverij, popolni odpustek bratovščine sv. R. Telesa in svetega Detinstva.

Gdor opravlja 10 petkov ali pa 10 nedelj pred ali pa poprazniku sv. Frančiška Ksaverija pobožnost njemu v čast, se more vdeležiti popolnega odpustka eden izmej 10 petkov ali nedelj, ako se spove, obhaja, obišče kako cerkov očetov jezuitov in moli v nji po navadnem namenu. Drugih devet petkov ali pa nedelj prejme samo 7 let in sedemkrat 40 dni odpustka, ako vse opravi, kar je predpisano za popolni odpustek. (Benedikt XIV. 6. okt. 1753 in 12. jan. 1754.)

4. decembra, prva nedelja v mescu, popolni odpustki roženkrske bratovščine.

8. decembra, zapovedan praznik čistega spočetja Matere božje, patrone našega reda, v frančiškanskih cervah popolni odpustek za vse (A Carpo, Calendarium perpetuum 1875); — vesoljna odveza tretjega reda, popolni odpustek sledečih bratovščin: sv. R. Telesa, presv. Jezusovega Serca, apostoljstva molitve, roženkrske, živega rožnega venca, brezmadežnega Serca Marije za spreobrnjenje grešnikov, karmeljske, sv. Jožefa, udov družbe sv. Vincencija, pasa sv. Frančiška Serafinskega; to društvo ima denes pravico prejeti papežev blagoslov.

18. decembra, tretja nedelja v mescu, popolni odpustek živega rožnega venca.

25. decembra, zapovedan praznik rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa, vesoljna odveza tretjega reda, popolni odpustek roženkrske bratovščine, živega rožnega venca, karmeljske in sv. Jožefa.

27. decembra. sv. Janez evangelist, popolni odpustek imajo udje bratovščin sv. R. Telesa, presv. Jezusovega Serca in brezmadežnega Serca Marije za spreobrnjenje grešnikov.

Enkrat v mescu, keder imajo mesečno skupščino ali shod, imajo popolni odpustek udje tretjega reda, bratovščine sv. Rešnjega Telesa in presvetega Jezusovega serca.

Enkrat v mescu, keder komu drago, imajo popolni odpustek : udje tretjega reda, bratovščine sv. R. Telesa, presv. Jezusovega Serca, apostoljstva molitve, naše ljube Gospe, udje in dobrotniki družbe sv. Vincencija.

Dvakrat v mescu imajo popolni odpustek udje bratovščine brezmadežnega Serca Marije za spreobrnjenje grešnikov.

Po Acta Ord. Min. 1885. Beringer, die Ablässe 1887. Marien-Psalter 1891.

P. A. F.

Življenje sv. Angelje Meriči.

P. F. H.

XIX. POGlavJE.

O ponižnosti in zatajevanji sv. Angelje.

Morebiti se bode kak bravec čudil, da je naša Angelja dosegla toliko stopinjo popolnosti, ko vendar ni živela mej samostanskim obzidjem, ampak mej svetom. Izverševala je v največji stopinji dve čednosti, ki ste jej v obilni meri nadomestile one zveličavne pripomočke, ketere bi jej bilo moglo dati samostansko življenje. Bila je iz serca ponižna in zatajevala se je po vsi moči. Ponižnost in zatajevanje pa ste podlaga kerščanske popolnosti.

Angelja je bila iz serca ponižna. To pa prav po besedah našega Gospoda, ki pravi : „Če ste storili vse, kar vam je zapovedano, recite da ste nevredni hlapci Gospodovi.“ (Luk. 17. 10.) Angelja je od otročjih let živela deviško in nedolžno, kaker angelj v mesu. Zato jo je tudi vse čislalo in občudovalo ; verhu tega jo je Bog oblagodaril s čeznatornimi milostmi, kaker bode mo še slišali, in vendar se je imela za najnevrednejšo služabnico

božjo in največo grešnico. Mislila je sama o sebi, da ni vredna, da jo obseva sonce. Tega pa ni govorila samo le pred ljudmi, kaker delajo neketere le na videz ponižne duše, ki so v sercī polne skrivnega napuha; ampak to je bilo pravo njeno prepričanje, katero je tudi na tihem v goreči molitvi Bogu razodevala. V tej ponižnosti je pogostokrat mej dnevom k Bogu zdihovala: „Oj, če premišlujem notranjost svojega serca, ne upam si iz sramožljivosti svojih oči k nebu povzdigniti, ker spoznam, da sem vredna, da bi me pekel živo požerl. Vidim v sebi toliko zmot in slabosti, da sem prisiljena noč in dan k Bogu zdihovati: „Moj Bog, vsmiljenje in čas za pokoro!“ More li največi grešnik bolj zaničljivo o sebi misliti in govoriti, ko se je zopet k Bogu na pravo pot povernil? Da je bila to prava ponižnost njenega serca, moral je poterditi celo hudobni duh. Precej ko je bila začela popoplnosti hrepeneti, prikaže se jej necega dne hudobni duh v podobi lepega angelja v nebeški svitlobi in hoče ž njo govoriti. Angelja je po božjem razsvitljenji spoznala to zvijačo peklenškega duha in ga premagala z orožjem ponižnosti. Vergla se je z obrazom na tla, ter rekla: Poberi se nazaj v pekel, od koder si prišel, ti sovražnik križa in duš; zakaj jaz vboga grešnica nisem vredna, da bi gledala obličje božjega angelja! — Na te besede je zginil skušnjavec kaker megla. Nigdar več ni skušal s takimi zvijačami slepiti pobožne device.

S ponižnostjo je združevala tudi zatajevanje. Ker je sama o sebi tako slabo sodila, zato ja tudi sovražila svoje telo ter ga mertvila, kaker je le vedela in znala. Ker se je imela za tako veliko grešnico, ki zasluži pekel, hotela je sama na sebi nadomestiti božjo pravičnost in kaznovati pregreške, katerih v resnici ni imela, pa jih je v svoji pobožnosti na sebi videla. O njenem ostrem postu je bilo uže povedano. Ko jo je namreč hudobni duh v njeni mladosti, ko je komaj petnajsto leto spolnila, — skušal z raznimi nečistimi domišljijami, naložila si je oster post. Sklenila je zderžati se mesnih jedi in vina ne več piti razen le o velikih praznikih. Pogostokrat je ostala brez vsake jedi in pijače po več dni, da, celo tjednov. Jedina hrana ob takih časih jej je bilo sv. obhajilo. Po človeško soditi, bi bile morale njene telesne moči opešati. Vender je ostala pri vsem tem zatajevanji tako zdrava in čversta, da je mogla opravljati svoja vsakdanja opravila doma in pozneje v hiši svojega strica. Podpirala jo je pač božja milost.

Razen s postom je še drugače mertvila svoje telo. Noč in dan je nosila pod unanjo obleko na golem životu ostro raševino. Pisavci njenega življenja tudi omenjajo ko posebno zatajevanje, da se ni nigdar grela pri ognjišči, — na Laškem po izbah nemajo peči, — da je imela navado svojo notranjo obleko, kaker hitro jo je oprala, še mokro obleči, da v svoji izbici ni imela postelje i. t. d., kar je bilo večinoma vže povedano.

Tako je združevala naša svetnica največo ponižnost z najostrejšim zatajevanjem. S tem je pa tudi natanko spolnjevala evangelijske svete. Če dvojiš o tem, pomisli le to-le :

Imela se je za tako veliko grešnico, da zasluži pekel. S tem pa bi bila pokorna peklenkim dohovom ! Ali ji je bilo pri taki ponižnosti težavno, da se podverže volji družih, tudi sebi enakih ?

Duša, ki tako zelo samo sebe sovraži in mertvi svoje meso, ne bode li v sebi krotila in zatirala v prvi korenini vsako meseno poželenje, in ne pripustila, da bi se vperlo proti duhu ?

In komur so spokorna dela in zatajevanje največe veselje, se bode li tak človek težko odpovedal vsem zložnostim sveta ?

Glej toraj, dragi bravec, če vže živiš v samostanu ali mej svetom, če ne boš ljubil ponižnosti in zatajevanja, ne boš nigdar dosegel popolnosti, niti zvesto spolnoval evangelijskih svêtov !

XX. POGlavJE.

O čeznatornih darovih sv. Angelje.

Božjo služabnico, ki je tako nedolžno in spokorno živela in bila s tolikimi čednostmi olepšana, hotel je Bog tudi pred ljudmi povelicati s čeznatornimi darovi. Seveda čeznatorni darovi človeka še ne store svetnika. Zato more kedo biti največi svetnik, če tudi na njem ne vidiš čeznatornih darov. Vender hoče božja previdnost tudi pred svetom povelicati tiste, ki se Bogu popolnoma darujejo, da se s tem mej svetom širi božja čast. Ker je bila Angelja priprostega stanu in je še nalašč svoje unanje zanemarjala in so jo pri vsem tem vsi visoko čislali in spoštovali, zgodilo se je to zavoljo čeznatornih darov, ketere so na njej videli.

K čeznatornim darovom prištevamo dar jezikov, prerokovanja, čudežev in prikazni. Sè vsemi temi darovi je Bog obdaroval

našo svetnico. Angelja se ni nigdar učila brati in pisati. To so bili nasledki onih žalostnih časov. Pisala v svojem življenji ni, marveč se je posluževala za to kakega družega. Brati pa je znala, če tudi se ni učila. Prebiral je sv. pismo in spise cerkvenih očetov. Verh tega je pri vsaki priliki kazala toliko učenost in razumnost, da so se jej vsi čudili. Zato so jo pa tudi razni učeni možje popraševali za svet. O tem spričuje Nazarij tako: „Nigdar se ni učila brati, tudi ne latinskega jezika ali kake druge vednosti. Vender je brala raznoverstne pobožne bukve v tem ali kakem drugem jeziku. Sv. pismo je tako razumela, da ni bilo nič nenavadnega, če so jo učeni možje, kaker pridigarji in bogoslovci presili, da jim je raztolmačila ne lahko umljive reke psaljmov, prerokov ali iz skrivnega razodenja, ali pa so jo v raznih dvojbah prašali za svet. Po več ur se je z učenimi možmi razgovarjala o raznih težkih in neumljivih vprašanjih. Vsi so občudovali njeno globoko nebeško učenost in bistroumnost.“

Pa Bog je podaril svoji zvesti služabnici še večje spoznanje. Odkril je njenim očem tudi skrivne reči. Pogostokrat je videla to, kar se je daleč proč od nje zgodilo, kaker bi se vpričo nje godilo. Spoznala je tudi najskrivnejše misli družih. Pogostokrat je pripustil Jezus, da je njegova zvesta nevesta izustila take besede, ki so očevidno kazale, da je v molitvi prejela dar prerokovanja. Necega dne pride v Brešijo njen stričnik in jo hoče obiskati. Ona ni prav nič znala o njegovem prihodu. Kaker hitro pa poterka na vrata, reče Angelja svoji tovarišici: „Odpri, moj stričnik je!“ Zopet drugikrat jo pride obiskat mlad kanonik, ki je bil tudi njen sorodnik. Ko poterka na vežna vrata, hoče tovarišica iti pogledat, kedo terka. Angelja pa jej zopet reče: „Le pojdi odpret; je sin gospoda Angelja, mojega sorodnika,“ — in to reče tako glasno, da jo je na ulico slišal. Ker je dobro vedel, da ga ni mogla videti na poti, po kateri je prišel, je bil prepričan, da je mogla to vedeti le po božjem navdihnjenji. O tem je bil še bolj prepričan, ko se je več časa razgovarjal z njo in mu je popisala vse njegovo življenje od otročjih let tako na tanko, kaker je bila sama zraven ter vse videla in slišala. Razodela mu je tudi njegov dušni stan; vzbujala ga je h krepostnemu življenju in mu prigovarjala, naj se trudi po oni popolnosti, katero neobhodno zahteva njegov stan. Iz vsega tega je sklepal, da je prejela od Boga dar tajne reči spoznati.

Nasledek te nebeške modrosti in preroškega duha je bil, da je znala vsakemu prav svetovati. Kaker poročajo pisavci njenega življenja, deržali so se vsi, ki so občevali ž njo, v vseh imenitnejših zadevah njenega sveta. Posebno je znala vsakemu svetovati, kak stan naj si izvoli. S premodrim razločkom je svetovala vsakemu, kaker je za najbolje spoznala. Temu je svetovala naj postane mašnik, drugemu, naj stopi v samostan, tretjemu v zakonski stan i. t. d. Vsi so slušali njen svet, skusili, da je bil dober, ter bili srečni in zadovoljni.

Njen dar uma moremo spoznati tudi, če beremo njeno vodilo, poslednjo oporoko in opominjevanje do sester. Vsaka beseda je podučljiva za slehernega, naj bo predstojnik ali podložen, da le v resnici hrepeni Bogu služiti in svojo dušo zveličati.

Ravno tako poročajo vsi pisavci njenega življenja, da je imela tudi dar čudežev. Vender omenjajo to le splošno, ne da bi keterega bolj natanko opisali. Zato nam je le oni znan, keterega smo vže omenili, ko je rešila na popotovanji romarje gotovega potopa. Tako tudi omenjajo, da je imela veliko moč nad hudobnimi duhovi. Ker je glede same sebe tako hitro spoznala zvižjače peklenskega duha, je verjetno, de jej je Bog podelil tudi posebno moč druge braniti pred takimi napadi.

Kar se tiče njenih prikazni, govorili smo vže obširneje o tem. Da nam ni več takih nebeških prikazni znanih, je vzrok njena globoka ponižnost; zakaj ni verjetno, da bi duša, ki je imela vže v svojem 15. in 22. letu nebeške prikazni, bila v svojih poznejših letih brez te milosti. Iz poznejših let je razodela le ono, ki jej je bila v osramočenje, da se jej je Jezus prikazal in jo ostro grajal, da se toliko časa obotavlja vstanoviti družbo. V svojih molitvah in pri sv. obhajilu je imela toliko zamaknjenj, da se pač sme terditi, da je videla in slišala reči, o katerih govori sv. Pavel, da jih človeško uho in slišalo, človeško oko ne videlo, niti serce okusilo. „Zakaj prečuden je Bog v svojih svetnikih in brez mere veliko je bogastvo njegove dobrote do onih, ki ga ljubijo“.

XXI. POGlavJE.

Zadnja bolezen in smert sv. Angelje.

Naši svetnici so se približali zadnji dnevi njenega življenja. Kaker svetilnica, kateri zmanjkuje olja, še enkrat svitljeje zaplamti, preden vgasne, tako je tudi duša sv. Angelje pred

svojo ločitvijo še enkrat zasvetila sè svojim zgledom, ko je do zdaj s svojim nedolžnim življenjem razsvetljevala vse.

Angelja se je bližala 66. letu svoje starosti. Vže tri leta je modro in z materinsko ljubeznijo vodila družbo sester; dobila je škofovo poterdilo vodila, keterega jim je predpisala. Tudi je vže vse potrebno storila, da dobi enako poterdilo od sv. očeta, kar proti konci leta 1539 zbolí. Zgrabila jo je lahka, na videz nenevarna merzlica. Kaker hitro pa se je vlegla, rekla je, da je to njena zadnja bolezen, iz ketere ne bo več okrevala. Neketeri terdijo celo, da je določno povedala dan in uro svoje smerti, kaker se je pozneje tudi zgodilo.

V bolezní je bila njena prva skerb, da mlado družbo izroči dobrim rokam in preskerbi za to vse potrebno. Zato pokliče k sebi matere predstojnice in svojega tajnika gospoda Gabrijela Kocana. Grofinjo Lukrecijo postavi za svojo namestnico družbi, po njeni smerti pa naj jo poterdijo za verhovno prednico ali pa izvolijo drugo, kaker vелеva vodilo. Potem je svojemu tajniku narekovala svoj „testament“ ali poslednjo voljo, ki obsega lepa opominovanja do mater predstojnic in modra načela, po keterih naj vodijo družbo. Zavkazala jim je, naj se natanko po njem ravnajo. Še tisti dan ali pa prve dni svoje bolezní je narekovala tudi tako zvana „opominovanja“, ki obsegajo lepe nauke, kako naj žive in druge vodijo. V teh opominovanjih se kaže nebeška modrost, ljubezen in gorečnost naše svetnice, pa tudi preróški duh. Ko jim je kot zemeljska potovavka dala najlepše nauke, spne se njena duša v nebeške višave ter jim, kaker bi bila že v nebesih, obljubi svojo pomoč v življenji, posebno pa ob smertni uri, ko jim reče: „Zagotavljam vas, da bom vedno mej vami in podpirala vašo molitev. Bodite serčne brez strahu izveršujte pričeto delo, in spodbujajte ena drugo; gotovo se bo zgodilo, kar vam pravim; verh tega vam bo moj in vaš ženin Jezus tudi ob smertni uri največo in najdražjo milost dal, ker se pravo prijateljstvo spozna v veliki sili. Bodite prepričane, da bote takrat najbolj spoznale, da sem vašá zvesta prijateljica.“

Ko je tako poskerbela stalno za varstvo, pravi red in prospéh svoje ljube družbe, odložila je vse druge misli in skerbela edino za to, da se pripravi na bližnjo smert. Imela je smert le za ono srečno uro, kó se bo zaročila na vekomaj sè svojim nebeškim ženinom in šla na nebeško svatovščino. Zato je le edino

to še skerbela, da gre svojemu ženinu kolikor mogoče krasna naproti. Svojo dušo je očiščevala vedno bolj z velikodušnim prenašanjem bolečin, z vajo v goreči ljubezni, s pogostim povzdigovanjem svojega serca k Bogu in serčnim hrepenenjem, da bi bila kmalu združena sè svojim ljubim ženinom.

Z notranjo čistostjo je hotela tudi unanjo združiti. Znano jej je bilo, da je navada merliča umiti, preden ga polože na mertvaški oder. Iz lastne jej sramožljivosti, da ne bi tudi po smerti kedo gledal njenega trupla, je hotela to delo drugim prihraniti. Dva dni pred svojo smertjo pošlje v cerkev vse, ki so bili pri njej. Ko je bila čisto sama, zbere z božjo pomočjo še enkrat vse moči, vstane s postelje ter se umije od glave do nog. Ko se je vže oblekla in si še lase ravnala, pride jo obiskat njen stričnik, ki je bil po naključji prišel v Brešijo. Ko je slišal, da je pridigar priporočal svojim vernim poslušavcem, naj molijo za bolno Angeljo, hiti obiskat svojo teto. Jako se razveseli, ko jo najde zunaj postelje, ker je menil, da je nevarno bolna, kaker je slišal v cerkvi. Svetnica pa mu reče, da ima pridigar prav, ko je rekel, da je nevarno bolna; zato se je ravno kar umila, da bi šla svojemu ženinu vsa čista in snažna naproti. Po teh besedah se poslovil od njega.

Velika žalost je nastala po mestu, ko so zvedeli o boleznih Angeljini. Vsem je dela bitko ta zguba. Vsak si je hotel še vkoristiti poslednje trenutke, ketere jo bo Bog še pustil mej njimi. Zato jo je hotelo obiskati vse, da bi slišali zadnje nauke iz njenih ust. Mej drugimi imenitnimi osebami, ki so jo mej boleznijo obiskali, sta bila tudi dva gospoda plemenitega rodu, Jakob Kicola in Tomaž Gavardi. Prosila sta jo, naj jima da kak nauk za spomin. Angelja se skloni v postelji, oberne k gospodu Kicoli in mu z občudovanja vredno zgovornostjo opiše dolžnosti pravega kristijana. Ko jo moči zapuste, da skoraj ni mogla več govoriti, reče drugemu gospodu le te besede: „Živite tako, kaker bote želeli na smertni postelji, da bi bili živeli!“ Vse te besede so bile ostre pušice, ki so zadele njih serce. Do sih dob sta precej posvetno živela; od tega trenutka pa sta bila vsem zgled pravega kerščanskega življenja.

Če je bila zavoljo boleznih naše svetnice vsa Brešija raz sebe, lahko si mislimo, da so bile njene ljubljene hčere še bolj. Molile so noč in dan, da bi jim Bog še ohranil ljubo mater. Seveda niso imele dosti upanja, ker jim je sveta mati sama rekla,

da je blizu njena zadnja ura. In res, če tudi merzlica ni huja prihajala, vendar so jo moči videzno zapuščale. Njen zdravnik Gardoni je sprevidel, da je vendar bolezen nevarna in da so ure njenega življenja seštete. Zato so jej tudi spolnili njeno serčno željo in jo prevideli sè sv. zakramenti za vmirajoče. Ko je ljubljena mati prejela poslednjo popotnico, zbrale so se okoli nje vse hčere, — bilo jih je 150.

Ni treba omenjati s koliko pobožnostjo je prejela v zakramentu sv. Rešnjega Telesa svojega nebeškega ženina. Njen obraz je žarel od nebeške svitlobe. Ko je prejela sveto popotnico, je dela roke navskriž čez serce in se v zamaknjenji topila dolgo v nebeški ljubezni do svojega ženina. Ko se je iz zamaknjenja zdramila, opominjala je še zbrane hčere, naj žive natanko po vodilu. Posebno naj pred vsem skerbe, da ohranijo devišstvo, ki je Bogu najbolj všeč. Vse zbrane hčere so pri tem slovesu od svoje matere britko jokale. Podeli jim še kot dobra in skerbna mati božji blagoslov za slovo in jim reče, da jih na zemlji ne bo več videla, pač pa upa videti enkrat vse okoli sebe v nebesih.

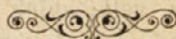
S tem je storila vse svojo dolžnost do njih, pričakovala je zdaj le še nebeškega ženina, da jo pokliče k sebi; po njem je sè vso ljubeznijo kopernela. Ker je vedela, da se jej vže smert bliža, veli naj jej prineso „habit“ — (obleko tretjega reda). Obleče ga, vstane iz postelje in leže na preprogo, ki je bila razgernjena po tleh. Tako leži več časa v zamaknjenji. Z nika-keršnim znamenjem ni dala spoznati, da vidi in sliši, kar se godi okoli nje. Sè žarečimi očmi je zerla le proti nebu in pogostokrat izrekovala najsvetejše ime Jezus. Na enkrat se po njenem obličji razlije nebeško veselje in smehljaje reče: „Gospod, v tvoje roke izročam svojo dušo!“ — nato nagne glavo in izdihne dušo, ki je šla po zasluženem plačilo k svojemu ženinu v nebesa.

Sv. Angelja je vmerla dne 27. januarija 1540 okoli polutretje ure popoldne. Ta dan je bil tega leta torek. Stara je bila 65 let ali je bila vže nastopila 66.

Našo svetnico opisujejo tisti, ki so jo videli, blizu takole: „Angelja je bila srednje rasti; lica je bila suhega, nežno belega, resno smehljajočega, kar jej je dajalo nekaj nebeškega. V občevanji je bila prijazna in ljubeznjiva, seveda do gotove meje. Vse to je pripomoglo, da je bil sleherni vesel, če jo je mogel videti in ž njo občevati tudi še v starosti. Le en pogled na njo

je vzbudil spoštovanje do nje. Najlepše jo pa znači njeno ime „Angelja“; angelj je bila, če si jo pogledal; angelj v govorjenji, angelj v vsem svojem vedenji.

Smert pravičnega je draga v očeh Gospodovih. Večni mir ga spremlja, upanje nas tolaži, nebeško veličastvo ga čaka. Zahajajoče sonce še žari oblake in verhunce hribov, svetniki, ki se preselijo v boljše življenje, svetijo nam s svojimi nauki in vstanovami, ki pa ne zginejo kaker večerna zarja, ampak v teku stoletji vedno lepše sijajo in blagodejno vplivajo na človeštvo, kaker luč sonca. Tako Angelja tudi še sveti s svojimi nauki in svojo družbo po kerščanskem svetu. Če imaš priliko, dragi bravec, v današnji brezverski dobi občudovati mej spridenim svetom lepo kerščansko vedenje v cerkvi in v domači hiši gospodinje in hčera. — vedi, da tu veje duh sv. Angelje. Mati je bila vzgojena v šoli sv. Angelje, — „uršulinec“ —; zato skerbi, da tudi svoje otroke tako vzgoji, če jih nima prilike v tako šolo poslati. Treba le gledati na vedenje, in vže vidiš povsod, kje so učenke sv. Angelje.

Kako se mej svetom kerščansko živi.

XVI. RAZVESELJEVANJA.

1. Delo je potrebno človeku; ravno tako pa tudi počitek in spodobno, primerno razvedrilo. Sveti Tomaž pravi: „Kedor si ne privošči nikedar razvedrila, je dolgočasen in zdivjan človek in zajde v graje vredno iznemoglost.“

2. Vsako razvedrilo mora imeti, da je dopuščeno in krepostno, tele tri lastnosti: 1. mora biti pošteno samo na sebi; 2. v svojem namenu dobro vrejeno; 3. zmerne obširnosti.

3. Razveseljevanja naj bojo poštena, to je prva potrebna lastnost. Ne smejo imeti na sebi tedaj nič grešnega ali postavno prepovedanega. Nepriстойnemu razveseljevanju se prištevaajo tedaj plesi, rajanje, kjer nedolžnost lahko pride v nevarnost; glediščne predstave, kjer se ne pazi na spodobnost, igre na slepo,

srečo, tako imenovani „azardi,“ kjer skuša eden drugega vgonobiti in zatreti, in več enakih nepripuščenih razveseljevanj.

4. Drugič naj bojo razveseljevanja po svojem namenu dobro vrejena, vravnana. Zakaj razveseljevanje ni iskati edino le zavoljo zabave. Namen, ki ga je treba imeti pri razvedrilih, je, iznemogli duh in vtrujeno telo zopet oživiti. — Ravno to pravilo bodi tudi merilo za obširnost tega razvedrila, to je, vžiti se ga sme le toliko, koliker je treba, da se doseže prej povedani namen. Sveti Frančišek Saleški pravi, s to stvarjo je ravno taka, kaker z vtrujenim popotnikom, ki počiva na potu. Ne vstavi se, da bi ostal, temuč le, da počije in se navžije potrebne hrane, da more potem toliko lažje in hitreje dalje hoditi.

5. Zato pravi neki modrijan, ki ga sveti Tomaž s hvalo omenja, da človeškemu življenju zadostuje kratko razvedrilo, kaker je dosti le malo soli, da se zabeli jed.

XVII. OBLEKA.

1. Kar se tiče obleke, velja sploh tole: 1. oblačilo bodi primerno rodu in stanu; 2. premoženju; 3. starosti in 4. ravna naj se po posebnem stanu, vdovskem, zakonskem, samskem.

2. Obleka ni samo zato, da se po nji razločuje stan osebe, ki jo nosi, temuč najbolj zato, da se spodobnost ohrani in da se varujemo škodljivega vremena. Bila bi tedaj velika krivica, ke bi se sramožljivost ravno s tem žalila, kar je namenjeno, da jo varuje, ali ke bi hotel kedo terpeti mraz, ki škoduje telesu, s tem, da bi se nosil po modi ali novi šegi, ki jo vpeljuje nespamet in lahkomišljenost, ali bolje rečeno neumna in smešna ošabnost, šopirnost, ki se ne strinja ne s kerščansko vero, ne s človeško pametjo.

3. Pobožni in učeni kancelar Tomaž Mor je rekel neki mladi gospê, ki si je kvarila zdravje zato, da bi kazala, kako lepo je zraščena in nališpana: „Bog bi krivično ravnal, ke vas ne bi pognal v pekel, ker vidi, kako serčno in stanovitno se izpostavljate tolikim neprijetnostim, samo zato, da bi dopadli hudiču in njegovim pomagačem“.

4. Koliko neprijetnosti in terpljenja si napravljajo neketeri ljudje samo, da bi se le skazovali s krasnim, posebno novim lepoticjem! Ženska, ketera ima modo ali novo šego v obleki za strogo zapoved, je podobna marterniku v sredi rabeljnov. Okoli in

okoli marternika se vidi železno orodje, špičasto, razbeljeno. Nekaj enacega je videti pri gospê, ki se nosi po najnovejem kroju in res da sta oba marternika, eden za vero, druga za nečimernost.

5. Če že hočemo terpeti, bodi to Bogu na čast in potem takem nam v zveličanje, ne pa v pogubljenje našim dušam.

XVIII. ZATAJEVANJE.

1. Zelo se moti, kedor misli, da so človeške strasti že same na sebi vedno zlo. Temu ni tako. Ako se vodijo, kaker se spodobi, morejo ravno nasprotno naši kreposti silno koristiti.

Zatajevanje, mertvenje obstoji v tem, da se te strasti na dobro napeljujejo. Kaker veslo vodi ladjo in kaker vajet konja, tako vodi in vlada zatajevanje človeške strasti.

2. Zatajevanje je dveverstno, eno je unanje in telesno, drugo notranje in duhovno. Kristijan naj se vadi v obojem, če hoče hoditi za Kristusom, pervim izmej izvoljenih.

3. Pred vsem pa je treba tu opomniti, da spokornost in zatajevanje ne smeta biti taka, da bi škodovala življenju ali zdravju, ki nam jih je Bog le zaupal, izročil, torej nismo mi njih gospodarji. „Telo naše, pravi prav dobro sveti Avguštin, je v bog bolnik, prepuščen ljubeznin naše duše. Vse njegove potrebščine so slabosti, katerim mora vsmiljenost naše duše skazovati svojo skerb-ljivost“. Treba toraj tako skerbeti za svoje telo, da se ne streže strastem, vender pa tudi ne zanemarja sebi potrebnih stvari.

4. Zgledi svetnikov, ki so izverševali nenavadna pokorila, zaslužijo naše čudenje, ne pa našega posnemanja, razen ke bi imeli zato prav poseben poklic, kaker so ga imeli oni.

5. Glej, da se ne boš zato zderževal in postil, da bi se prikupoval svoji nečimernosti, ali le zato, ker je tebi všeč, ker ti sam tako hočeš. Če se ta dobra dela ne izveršujejo iz pokorščine, niso prijetna Bogu, kaker sam pravi po preroku Izaiju: „Glejte, ob dnevi vašega posta se najde vaša terma“.

6. Če se češ vaditi v zatajevanju, ki ni nevarno, vadi se v notranjem zatajevanju, ki obstoji po besedah svetega Bernarda v zatajevanju lastne volje, in keterega te tako ne more nič o-

prostiti. Če ti svetujem, pravi sveti Hijeronim, da se posti, mī moreš odgovoriti, da ti tega ne pripuščajo moči, če ti svetujem, da dajaj vbogajme, se mi lahko zgovarjaš sè svojim pičlim premoženjem; če ti pa vkažem, da kroti in zatajaj svojo lastno voljo, ne moreš tega z nobeno pretvezo odreči.

7. Na vse, kar se dobrika počutkom, se da oberniti lepo vodilo, ki ga daje sveti Avguštin glede prijetno dišečih stvari: „Ne zmenim se zanje, piše, če jih ni tam, kjer sem jaz. Ne iščem jih. Če so pri meni, ne bežim od njih; lahko sem pa brez njih vsaki čas“.

8. Tista zatajevanja, ki ne prihajajo od nas samih, ki so tedaj neprostopvoljna, kaker so bolezni, ali slab izid kakega opravila, meržnja, zaničevanje, so mnogo bolj zaslužna kot vse druge krotitve, če se prenašajo vdano in s pravim serčnim veseljem. Saj jih je poslal Bog, ki s hudobijo drugih skuša nas. Ko je bežal David pred svojim sinom Absalomom in ga je še Semej zmirjal, je tolažil jezo svojih ljudi, ker jim je pravil, da je Bog tisti, ki je vkažal Semeju, da naj Davida kolne. (1)

Dostavek.

(1) Jezus Kristus je rekel, da naj vsi, ki hočejo za njim hoditi, vzamejo svoj križ. Ta zapoved je tesno spojena s kerščanstvom in pomenilo bi, odpovedati se kerščanstvu, kedor bi se hotel braniti, prenašati terpljenje. Tega prepričanja mora biti kristijan ves navzet in sveti Pavel pravi, da so tisti, ki so Kristusovi, križali svoje meso sè vsemi njegovimi grehi in željami vred; da je bil stari človek z Jezusom Kristusom pribit na križ in da je treba terpeti z Jezusom Kristusom in se ž njim dati pokopati, da bi ž njim živeli in se veselili.

Ljudje pa iščejo terpljenja večkrat daleč proč, ko ga imajo prav blizu. Sami si ga napravljajo, zbero si ga, in povsodi ga je vse polno. Božja previdnost, ki je storila, da je zveličanje naše odvisno od križa, je tudi za to skerbela, da je ta križ povsod pripravljen za nas. Ke bi ga le hoteli vselej sprejeti, nam ne bi bilo treba nič novega znajti. Toda tisto terpljenje, ki ga sami najdemo, nam je všeč in mi čemo, da naj nam bo vse všeč, še terpljenje. Naša lastna ljubezen daruje rada vse z vdanostjo, da se ji le ni treba same darovati in naša lastna volja je rada darovavec, ni pa rada dar. Dokler pa ta ni mertva, je vse živo;

hudodelna je in izvir vseh naših hudobij; ona je toraj tista, ki se ima križati. Tega pa ne smemo storiti mi sami, ker se ne bi pošteno in odkritoserčno lotili tega posla in ker je krivično, ako se hudodelniku prepusti, da si izbere kazen.

Le Bogu se spodobi, da nam naloži križ, kaker ga je naložil svojemu edinorojenemu sinu. On ve, kaj nam je treba in pozna naše moči. On ve, kje je treba prizanašati, kje kaznovati. On spregleda naj skrivnejše zakotje; znana so mu naša najbolj navadna nagnenja, ki jih skrivamo sami sebi. On pa sledujč tudi najbolj razume, zadeti in zatreti najbolj občutljivo mesto. Nam ni treba storiti drugega, kaker da ga slušamo, da se mu izročimo, kaker se je izročil njegov sin človeškim rokam, to je, ne da bi se vstavljali in mermrali.

Prašáš me, v čem naj se zatajuješ? Po tem, kar sem prej povedal, je odgovor lahek. V vsem, kar Bog hoče, in ne v tem, kar ti hočeš; ali da še jasneje povem, tirjam od tebe le tisto zatajevanje, tista pokorila, ki ti jih Bog nalaga, bodisi po svoji previdnosti ali po svoji dobrotljivosti.

Nikar ne išči terpljenja. Lahko bi naletel na takega, ki ti ga Bog ni namenil in ki se ne vjema z nameni, ki jih ima s teboj. Sprejmi pa brez obotavljanja vsako tisto, ki ti ga pošlje njegova roka. Saj čuje previdnost božja nad vsim terpljenjem, pa tudi nad vsemi potrebščinami. Vsakdanji kruh je ono tvoji duši in Bog že skerbi, da se nam ga nikoli ne zmanjka. Ke bi ti bilo življenje bolj pristo in mirno, ali menj moteno in begano, bi se bilo bati, da je preveč krotko. Ali tvoje življenje ne bo nikoli brez britkosti, dokler ostaneš veren.

Lepo te prosim, bodi odkritoserčen in preprost. Če se z nekako gorečnostjo v iskanju zatajevanja oropaš prostosti, bi lahko zgubil tisto, ki ti ga hoče naložiti Bog sam, prostosti pa boš prej škodoval, kot koristil. Bodi prost, vesel, preprost, bodi otrok, toda pogumen otrok, ki se ne boji nič, ki vse odkrito pove, ki se da voditi, ki ga v naročju nosijo, z eno besedo: otrok, ki nič ne ve, nič ne more, nič ne sprevidi, in nič ne pripravlja, ki pa ima serčnost, kakeršne manjka odraščnemu. Tak otrok spravi modre v zadrego in Bog sam mu govori iz ust. V vsem, kar je bolečega mej Bogom in nami, se nahaja terpljenje, ki naj ga poterpežljivo prenašamo in ki nam je za pripomoček, da se združimo z Njim, če ga pohlevno prevzamemo. Kar nas ponižuje in naš napuh zatira, je večja dobrota za nas, kaker to,

kar nas spodbuja h kreposti. Treba, da se zvernemo, kaker svetí Pavel pred vratmi v Damasek in naj ne najdemo pomoči v sebi samih, temuč edino le v Bogu.

Človeška natora daje le prevzetno in zaničljivo serčnost, ki se vstavlja osebam, ketere Bog odbere, da nas ž njimi ponižuje. Molči in krotko terpi; bodi velik v Bogu, majhin v sebi; velik po krotkosti in poterpežljivosti, majhin po ponižnosti.

Če zadene Bog s poniževanjem najbolj občutljivo mesto, je to tolikanj bolje: saj je on ljubeznivi zdravnik, ki rabi praví pripomoček, da bi ozdravil naše zlo. Molče molimo roko, ki nas tepe, in usta le zato odprimo, da porečemo: „zaslužil sem“. Če je še tako grenek kelih, sprazni ga do zadnje kaplje, kaker Jezus Kristus. On je vmerl za tiste, ki so ga vmorili; učil nas je ljubiti tiste, jih blagoslavljati in moliti zanje, ki nas žalijo.

Če nas obišečjo skušnjave in terpljenje, podvojimo takrat svojo molitev. V sercu Zveličarja, ki je za nas vmerl na križu, najdemo to, česer nam manjka, da bi mogli ljubiti tiste, ki jih če sovražiti naš napuh.

Križ, ki ga kedo ljubi, mu je le na pol križ, ker ljubezen vse osladi, in le takrat se mnogo terpi, če se malo ljubi. O srečen, keder terpiš; kako pa nesrečen, če ne terpiš s Kristusom, ker se je tu mogoče posvetiti le s terpljenjem.

Bog skuša z boleznimi in unanjimi nesrečami; tudi to si obrnimo v korist, k zveličanju. Terpljenja nam je vedno treba. Ako terpimo mnogo, je to zato, ker nam je serce navezano na mnoge stvari, ki jih moramo opustiti. Vstavljamo se volji božji, oviramo jo, da se ne spolni; odbijamo zdravečo roko, in moramo vedno in vedno zopet od kraja začenjati. Kako zelo bi nam bilo vse to olajšano, ke bi se popolnoma Bogu vdali.

Terpljenje je vsakdanji kruh. Naši duši ga je treba vsaki dan, da se odterga od pozemeljskega, kaker je telesu treba vsakdanje hrane. Terpljenje moramo prenašati, ker drugače ne bi bili za nič, ako nam Bog ne bi grenil sveta in življenja, da nas odterga od njih.

Ni ga križa, ki bi bil brez koristi za nas, če ga sprejmemo v duhu spokorne daritve. Moliti smo dolžni tisto roko božjo, ki nam ga nalaga, da bi nas posvetila. Srečen tisti, ki je vedno pripravljen, ki nikedar ne reče: preveč je, preveč; ki se zanaša

na Vsemogočnega, ne pa nase, ki želi le tiste tolažbe, ki mu jo hoče dati Bog, ki se hrani le z voljo božjo.

V terpljenju je toliko znamenj vsmiljenja božjega in tako obilna žetev božje milosti za vernega kristijana, da se mora vera tega veseliti, če tudi je človeška natora tega žalostna. V terpljenju najdemo mir, če se podveržemo in najčistejše veselje, če se popolnoma darujemo. Tako daleč pripelje Bog dušo, da bi jo odtergal od vsega, razen od sebe. Kaj še preostane, razen križa, ki ga pošlje, da bi ga objemali in se dali križati! Če je križal, potem pa tudi tolaži. On pa tega ne stori kaker ljudje, ki dajo strupeno tolažbo, ketera hrani in redi le lastno ljubezen, on tolaži le terpežno, trajno in resnično.

(Dalje prihodnjič.)

Mila prošnja in resnična dogodba.

Kaker se lepi spomladni mesec majnik imenuje po češčeni Matere božje prav posebno Marijin mesec, tako je otožni jesenski mesec november posvečen terpečim in vernim dušam v vicah. Sveta mati katoliška cerkev je posvetila v tem mesecu še prav posebno tisti dan po vseh svetih, 2. novembra, — če ta dan ni nedelja ali kak praznik —, spominu vseh nje vernih mertvih otrok. Terpečim dušam v tolažbo in pomoč je vstanovila tudi bratovščine (Monterone v Rimu in dr.). Po Španskem in v južni Ameriki opravljajo mašniki tisti dan po tri maše, kaker na božič, vse za duše v vicah, kar se bo sčasoma morebiti vpeljalo tudi po celem kerščanstvu. In vam tretjeredniki je znano, kako vam priporoča sveto vodilo te terpeče duše, posebno s podeljenjem obilnih odpustkov, ki se morejo obrniti tudi za nje. O koliko duš se zanaša ta mesec posebno na vaše prošnje, na prošnje svojih živih redovnih bratov in sester. Saj tretji red nima svojih udov samo na zemlji; obsega tudi zmagoslavno in terpečo cerkev božjo. Sveti očak Francišek ima neštevilno veliko družino. En del nje se mu je že preselil v večno srečno domovino in se veseli pri njem in pri vseh nebeščanih večne slave. En del serafinske družine je še na zemlji in se še bojuje in vojskuje, in terpi in se trudi, da bi dosegel svoj večni cilj in konec. Tem se

prištevate tudi vi, častiti udje tretjega reda. Slednjič se prišteva še en del k veliki Frančiškovi družini — pa oh, ta je v ječi in mnogo terpi na duhu in čutilih — t o s o v b o g e d u š e v v i c a h. Nanje bi denes radi obrnili vašo pazljivost ter jim sprosil pomoči od vaših vsmiljenih serc. Da lažje dosežemo svoj namen, pa vam povemo tu resnično dogodbo, ki se je zgodila na Slovenskem pred 130 leti.

V frančiškanskem samostanu Nazarje ali Nazaret pri Mozirju na Štajarskem je živel pobožen mašnik P. Dominik. Neko noč se mu prikaže, pa ne v sanjah, duša rajncega redovnika, P. Deodata iz Ljubljane ter ga prosi pomoči, katero tudi dobi. Na povelje svojega gvardijana, P. Maksima, je P. Dominik vso to dogodbo lastnoročno latinsko popisal in dal shraniti za večni spomin. Spis se začinja v imenu Jezusa, Marije in Jožefa in glasi takole :

„Jaz zdolaj podpisani pričam pod prisego in po vkažu svojega predstojnika, prečastitega očeta Maksima Seldrerja, sedanjega prevrednega gvardijana tega samostana, in naznanjam vsakemu, ki to bere, da se je vse, kar sem videl in slišal 17. in 18. tega mesca po noči, godilo takole :

Jaz sem se 17. t. m. zbudil ravno preden je ura bila 11 po noči, to je, pred zornicami. Četert na 12 zaslišim nekak ropot na hodniku, proti izbi preč. p. gvardijana, ki je bolan in nadušljiv. Ko to zaslišim, vstanem iz postelje in stopim iz cele. Precej na to čujem ropot in glas ure, ki je blizu gvardijanove cele, ki pa sicer ne gre. Potem zašumi nekaj tik mene, kaker kaka obleka, vedno hitreje in hitreje proti zdolenji strani hodnika; kmalu na to proti celi p. pridigarja za praznike, kjer obstoji in žalostno, z jokajočim glasom zaječi : „aube“¹⁾ (o joj), na dolgo zategnjeno. Ko zaslišim ta glas, vidim nekaj senci podobnega tik sebe, ki gre proti zdolenji strani hodnika, s prejšnjim šumom, in ta senca se zopet verne naravnost proti meni, ki sem stal na hodniku. In v drugo zaslišim prešnji glas, ki zastoka pred mojim obličjem. To vse sem prihodnji dan povedal prečastitemu predstojniku, ki je rekel, da je on ravno tako slišal neko hojo, toda le o polu enajstih. Najprej mi je zapovedal pod zasluzenjem svete pokorščine, da če bom prihodnjo noč kaj slišal,

¹⁾ Beseda, iz nemškega *a u w e h*, se še semtertja sliši : *o v b e*, *o v b e n o*, ne natančno v prvotnem pomenu.

naj zarotim in poprašam, kedo da je, in kaj da želi. Tudi to mi je naložil, naj prihodnji dan, to je, 19. t. m. mašujem za duše v vicah, če morebiti ketera duša prosi pomoči in rešitve.

Prihodnjo noč grem zopet v posteljo in zaspim. Potem pa se zbudim kaker prejšnjo noč. Četert na 12 zaslišim dosti močno terkanje na vrata svoje izbe, na kar se tako vstrašim, da nisem mogel reči „ave!“ (notri!). Skesam se zavoljo povelja, danega mi pod zasluženjem pokorščine, vstanem iz postelje, denem štolo na vrat in potem pogledam iz cele, kaj da je. In slišal sem šum proti zdolenji strani hodnika, kaker prejšnjo noč. Ko to zaslišim, se vernem v izbo, poklekнем na klečalo, molim „de profundis“ (psalem „Iz globočine“) ter ob enem poprosim pomoči vsegamo-gočnega Boga, naj bi mi dal saj to milost na pomoč, da bi mogel nagovoriti. Mej tem zaslišim v drugič terkanje na vrata, pa ne več tako močno, na kar sem v strahu rekel: „ave!“ Komaj to izgovorim, že stojim, ki sem prej klečal, sam ne vem kako, pred duhom, ki ga vidim pred seboj, v celi pri vratih. Nagovorim ga ter rečem: „vsaki duh hvali“ — in nisem še izgovoril besede: „Boga“, že mi latinsko odgovori: „jaz tudi“ (et ego). Potem ga v največem strahu in trepetu, zavolj zasluženja svete pokorščine, kar mi je bilo že prej naloženo, zarotim s temi-le besedami:

„Pod zasluženjem svete pokorščine, meni naloženim, te rotim pri živem Bogu, da mi poveš, kedo da si, in kaj da želiš“.

Na to mi koj odgovori: „Jez sem duša rajncega patra Deodata Ljubiča, in že v petem samostanu iščem pomoči, in ne prosim mnogo, samo eno sveto mašo pred altarjem svetega Antona, ki sem jo bil dolžan nekemu Zupanu iz Kočevja, in ki je iz pozabljivosti nisem opravil; tri očenaše in češčenamarije, ki sem jih obljubil neki gospé in en „de profundis“ za-se“. Ko to izgovori, mi izgine spred obličja, ki sem ga pa prej prav dobro videl. To se je godilo okoli polu dvanajste po noči.

Ko smo zmolili zornice, razodenem to stvar p. Bertrandu in on ob polu treh po polnoči preč. p. gvardijanu, ki precej odloči, da naj ob treh zjutraj mašujem in opravim, kar se prosi. Ko to precej storim, hočem iti v svojo celo, pa komaj odprem vrata, tisti hip zagledam svitlobo, kaker svitloba sončnih žarkov. Vsled takega blišča prestrašen zavpijem in hočem bežati v celo p. Bertranda, pa mesto tje pridem v gvardijanovo celo. Ta vkaže imenovanemu patru, naj gre gledat kaj je v moji celi; ko pa

pride tje, ne najde nič. To noč sta tudi slišala ropot in hojo preč. p. gvardijan in br. Leopold zdravnik, ki je bil ravno pri njem, in sicer okoli enajste ure.

V poterjenje tega se svojeročno podpisujem in z samostanskim pečatom priterjujem v samostanu Nazareškim 20. novembra 1761.

P. Dominik Pretner s/r.

V večje pojasnilo bodi še dostavljeno. Zornice, o katerih je tu govor, so tista leta redovniki molili še o polnoči skupaj na koru. Cesar Jožef II jim je kesneje to prepovedal in zdaj se opravljajo že prej ta večer.

P. Dominik Pretner, rojen v Radovljici na Kranjskem, je vmerl enajst let po tej prikazni, v Brežicah na Štajerskem, in sicer na ravno tisti dan, ko se mu je prikazala duša rajncega P. Deodata, 17. novembra 1772, v 37. letu svoje starosti.

P. Deodat Ljubič se je rodil v Ljubljani v Šen-Peterskem predmestju, 6. maja 1728. V red je stopil 10. septembra 1746. Po zveršenih vseh šolah ga zvolijo za pridigarja, kar je ostal sè vso gorečnostjo tudi do smerti. Prestavljen iz Novega mesta v Ljubljano, je rekel, da bo v tem samostanu tudi vmerl. Razsajala je takrat v Ljubljani mej vojaškimi novinci na Gradu huda merzlica. Pomagal jim je v boleznih in jih na smert pripravljaval p. Ahacij Bohinjec (Wohinz), doma iz Železnikov, z junaško gorečnostjo, po noči in po dnevi. Tudi njega napade bolezen in smert pobere, 2. aprilja 1859., 44 let starega. Precej za njim se prostovoljno ponudi in z ravno tako gorečnostjo nastopi nevarno službo pri nalezljivi bolezni p. Deodat ter pripravlja vojake, ki so bili brez duhovne postrežbe, za pot v večnost. Tudi on zboli in vsega opešanega ga prineso z Grada v samostan, kjer lepo v Gospodu zaspi 7. maja 1759, star toraj 31. let. Duša mu je potem takem čakala rešitve iz vic čez 2 leti in pol.

P. Maksim Selderer, takratni gvardijan samostana v Nazaretu je vmerl v Kamniku 25. februvarija 1799, star 78 let. Kakšen rojak je bil, ne znano. Nahajamo ga v starih zapisnikih kot gvardijana in pridigarja v več samostanih: v Ljubljani,

v Nazaretu, na Klanjcu in v Berdovcu na Hervaškem, v Brežicah.

P. Ludovik Bertrand Pretner je bil prej ko ne bližnji sorodnik Dominikov, ker je bil tudi iz Radovljice. Vmerl je v Ljubljani kot samostanski vikarij 1. decembra 1780, star 54 let. Nahajamo ga kot gvardijana v negdanjem frančiškanskem samostanu Berdovcu, kjer je vmerl tudi br. Leopold Hufšmid 24. decembra 1783. Ta je bil samostanski brat ali lajik in izversten zdravnik, kakeršne so imeli takrat po samostanih radi pomanjkanja drugih zdravnikov. Po rodu je bil Nmec iz Švarevaljda na Švabskem.

To so tedaj osebe, ki jih navaja popis našega dogodka. Če s temi versticami pripomorem, da duše v vicah dobe kak očenaš več, kaker bi ga bile drugače, mi bo mali trud obilno poplačan. „Bodite vsmiljeni, in vsmiljenje boste dosegli“.

Bb.

Krištof Kolumb.

VIII.

Ko so prebivavci tistega otoka — Gvanahani se je imenoval v njih jeziku — zagledali ladje, velike in čudne, kaker jih do tedaj še nigdar niso videli, in neznane ptujce, različno oblečene, ki so ž njih priveslali na otok, kaj pa, da so se najprej vstrašili ter zbežali v svoja skrivališča po votlinah in germovju. Ali ko so videli, da jim nihče nič noče, so se kmalu zopet oserečili in radovedni, kaker so bili, so se počasi približali eni za drugimi Kolumbu in njegovim ljudem. Pred njimi pa so popadali na zemljo trepetaje kaker pred bogovi. Kolumb jim ni mogel dopovedati z besedami, da je tudi on le človek, ker niso razumeli njegovega jezika, ali s prijaznim nasméhlijajem jih je hitro ohrabil, da so se zaupno približali ter se derznili celo tipati njemu in njegovim ljudem roke, brade in obraze. Seveda so se čudili tudi Španci tem človeškim postavam, ki so bile tako drugačne od vseh, ki so jih do tedaj videli v tujih deželah: visoke rasti, bakrene ali kufraste polti, z raznimi barvami opisane, neketeri belo, drugi erdeče, sicer pa čisto nagi; širokega čela, lepih oči in tudi moški golobradi. In prihajalo jih je zmirom več od vseh strani,

in ne prazni; prinašali so hrane in vode, dišečih zelišč in privajenih ptičev papagajev, tudi majhine kosce zlata in srebra, kar so Španci zlasti poželjivo sprejemali. Kolumb jim je zato razdelil nekoliko barvanih kopic, steklenih biserov in kreguljevčkov, ki so jim posebno veliko veselje delali sè svojim žvenketanjem.

Kaker vse kaže, so bili ti vbogi otočani dobroserčni, nedolžni in v svoji nevednosti zadovoljni, v svoji samoti srečni ljudje. Hranili so se zlasti s koruzo in nekakimi podzemljicami ali krompirjem; pa tudi ribe in race so znali spretno loviti. Po potokih so nabirali zlato v drobnih zercnih ter ga znali topiti in vlivati iz njega nekakšne podobščine. Visoka cena te rude jim pa ni bila znana.

Kolumb se je mudil pri njih dva dni. 14. oktobra zarano se je odpeljal na ladji Sveta Marija, da ogleda še druge dele otoka. Ta sicer ni bil velik, ali kmalu se je pokazalo mnogo družih, večih in manjših, vsi lepo zeleni. Kolumb je krenil proti tistemu, ki je bil videti največi; oddaljen je bil sedem milj od San Salvadorja. Izstopivši ga je vzel v oblast, kaker pervega, ter ga imenoval „Sveta Marija čistega spočetja“. Nato je odjadral do enega, ki je bil še lepši od prejšnjih, ter mu je dal po kralju Ferdinandu ime Ferdinandina. Od tam je šel dalje na otok, ki so ga imenovali prebivavci Samoeto; on mu je dal pa ime Izabela, na čast kraljici, ki mu je velikodušno pripomogla k zveršitvi njegovega namena.

Kolumb je bil jako vesel, ko je gledal različne lepote tistih otokov. Ali vse je prekosilo stermerje nad čudovitim bogastvom velikega otoka Kube. Ko so se pripeljali v neko reko, ki teče iz otoka v morje, so bili videti bregovi obsenčeni s prelepim drevjem, polnim cvetja in sadja ob enem, in vse okrog razno-verstne paljme in mnogo drugih rastlin čudne podobe in s čudnimi imeni. In po njih so letali kaker ognjene iskre žužki in metulji prekrasnih barev, in vsakoverstni ptički sè živo pisanim perjem so prijetno peli. Ljudje tamkajšnji so se zdeli Kolumbu tako dobri in vpogljivi, da je pisal kralju in kraljici španski: „Jaz sem terdno prepričan, berž ko se bodo misijonarji navadili njih jezika, se bodo spreobrnili vsi h kerščanstvu. In zato upam v našem Gospodu, da jih pošljejo Vaše Visokosti berž in dobrih, da pripeljejo v sveto cerkev te mnoge ljudi. In to jim bo tako lahka reč, kaker je bilo Vašemu orožju lahko, še ni davno, za-

tretji tiste, ki niso hoteli spoznati Očeta in Sinu in svetega Duha“ — namreč mavre v Granadi.

S Kube se je peljal Kolumb iskat neki otok, ki so ga imenovali kubanci Babeke, ker so mu dopovedali sè znamenji, da tam po noči pri luči zlato pobirajo po obrežjih. Tako je prišel v drugo otočje z mnogimi in vse velikimi otoki, obsenčenimi okrog s prekrasnim drevjem, ki se je zercalo v bistrih vodah. Zavoljo tolike lepote je imenoval Kolumb tisti kraj morja: Matere božje morje. Na največi izmej tamkajšnjih otokov je izstopil, da ga vzame v oblast, kaker je bil storil drugod. Kar zagleda tam dve debeli bruni na križ položeni eno čez drugo. Berž poklekne, da počasti sveti križ; potem veli pribiti bruni terdno eno na drugo in povzdigniti in zasaditi to znamenje na najvišjem verhu otoka, da bi se videlo daleč vkrog in vkrog.

Od tam se je zopet vernil na Kubo, kjer se je pripeljal v neki zaliv, ki ga je objemala obdelana zemlja, ter je našel neko reko v sredi takih čudovitosti, da ga je obšel skoraj strah, ker se je bal, da se ne bo mogel ločiti od tolike lepote, kaker je sam pisal španskemu kralju in kraljici, ne vedoč, kako bi vse to vredno in po pravici popisal. „In Vaše Visokosti ne smejo dovoliti“, tako je dostavil, „da bi sem prišel kupčevat kakov tuiec, temuč samo katoliški kristijani, ker je bil to namen in cilj tega podjetja, da bi bilo v pomnoženje in slavo svete kerščanske vere.“

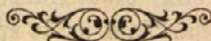
Naposled je našel veliki otok Haiti, ki ga je imenoval Hispaniola t. j. Mala Španija. Tam se je sprijaznil posebno z enim izmej poglavarjev z imenom Gvakanagari. Ko se je hotel odpejlati dalje, pa se mu je primerila ne majhina nesreča; ladja Sveta Marija mu je zabredla v plitvem morju v pesek in tam je obtičala, da je ni bilo več mogoče z mesta spraviti. Tako je moral vstaviti nadaljnje iskanje in večino ljudi, ki so bili na tej ladji, pustiti na otoku pri gostoljubnem poglavarju Gvakanagariju, mej tem, ko se on verne na Špansko. Glavar je bil tega vesel, ker je upal, da se bo ž njih pomočjo lažje vbranal svojim sovražnikom Karaibom, ki so z nekih drugih otokov semtertja prihajali ropat in morit. To so bili namreč silno divji ljudje, tako, da so jeli človeško meso. Da bi še bolj zagotovil Gvakanagarija in ob enem pokazal, da se naj nihče ne loti njegovih ljudi, če noče kaj skupiti, je Kolumb dal vpričo njega poskušati vse razno orožje, ki so ga imeli seboj. Na to je sklenil ž njim nekako pogodbo, koliker se je bilo mogoče sporazumeti, in iz lesa v pe-

sku obtičale ladje je vkažal postaviti majhino leseno terdnjavo, kjer naj bi prebivali, ketere je za to odločil, mej tem ko bi se on z ostalima dvema ladjama vernil na Špansko, da z večo močjo zopet pride.

V desetih dneħ je bila s pomočjo Gvakanagarijevih ljudi terdnjavica postavljena. Poveljnik ji je imel biti neki Diego de Arana in njegova namestnika Peter Gutierres in Rodrigo de Eskovedo. Ž njimi so imeli ostati vsi zanesljiviši možje z ladje Sv. Marija. Kolumb jim je pustil tudi vse orodje s tiste ladje in piškota in vina za eno leto, tudi dosti orožja in zernje za seme, da začno tam obdelovati zemljo. In lepo jih je opominjal, naj bodo pokorni svojim poveljnikom, kaker njemu samemu; naj se uče tamkajšnjega jezika in skušajo nekoliko razlagati ljudstvu resnice svete vere; pa varujejo naj se vsakega prepira z domačimi, zlasti naj se ne dotikajo njih ženskih ter spe vedno doma v terdnjavi, in po nobeni ceni naj ne gredo izpod oblasti Gvakanagarijeve. To so bili vse dobro premišljeni svêti; žal, da se jih niso deržali.

Drugi dan mesca prosinca 1493 se je Kolumb poslovil od Gvakanagarija podarivši mu svoj plašč, pas, srebern perstan in neko lepotičje iz dragih kamenov. 4. prosinca, ko je vzešlo sonce, je dal vzdigniti sidra in razpeti jadra, poklicavši pred vsem presveto Trojico na pomoč, da se verne srečno v Evropo.

(Dalje prih.)

Kerščanskim poslom.

III. POSEL SLUŽI GOSPODARJEM.

39. Drugi vzroki.

Pravijo: „Plačilo je premajhino. „Kaj so ti bore goljdinarji za toliko dela, ki ga imam od jutra do večera! Ves dan moram biti na nogah, tekati semtertja, stopati gori in dolu.“ Ti imaš pa res ono plačo, kaker jo imajo drugi posli tvoje stopnje. Razun tega si lišpav, potraten, ter izdajaš denar za nepotrebnosti. Nato pa beseduješ: „Posli imajo sploh premalo plače. Kar premalo dobe, za toliko se morajo sami skrivaj odškodovati.“ In tako začneš izmikati. Je li to dovoljeno?

Najprej te prašam : Za koliko si se pogodil z gospodarjem ? Za koliker si se pogodil, toliko je tvojega ; nič več, nič menj. Veš ? Gospodar ti je obljubil 50 gld. Ako se ti je zdelo premalo, kedo te je silil v njegovo službo ?

Stopil si v službo ; če pa ti zdaj več potrebuješ, več izdaješ, ali pa če varčuješ in hraniš, to stvari nič ne izpreminja. Spomni se delavcev v vinogradu. Ko so neketeri več zahtevali, kaj jim je rekel gospodar ? Rekel jim je : „Kaj se nismo za toliko pogodili ? Vzemite in pojdite !“ Vsaki groš, ki ga vzameš v ime odškodovanja, je vkraden. Ako pa je plača res prenizka, ako je gospodar neče povišati, ali ker je ne more, ali ker je preskop, kedo ti brani službo pustiti ?

Neketeri menijo, da se smejo odškodovati, ako opravljajo nenavadna, izredna dela. Recimo, da si nameščevala bolno deklo, da si ji stregla, da si bdela pri nji Tu je mogoče, da so posli presamopridni ali pa gospodarji prenehvaležni. So posli, ki hočejo plačani biti za vsako stopinjo.

So gospodarji, ki poslu nalagajo, meni nič tebi nič, vsakoverstna opravila, pa ga še ne pohvalijo, kam neki da bi ga nekoliko odškodovali, ali mu kaj podarili. A da bi se sam naplačeval, to ne gre. Odkritoserčno povej : „toliko in toliko je več dela, prosim, da se mi tudi kaj več plače pripozna.“ Stiskavim in terdim gospodarjem bo to dober nauk.

Mimogrede tudi omenim, da so gospodarji dolžni poslom dajati zdrave hrane in zadosti. Ako posel dosti jesti ne dobi, naj se oglasi, da mu ne bo lakote terpeti. Da bi si pa živeža kupoval, ali da bi ga kradel, ker premalo jesti dobiš, taka služba ni prava, ter jo popusti.

40. Povračanje.

Krivično blago se ima poverniti pravemu gospodarju, in to kaker hitro mogoče, po vsi vrednosti. Ako je gospodarju zavoljo tvoje tatvine nastala še druga škoda, dolžan si poverniti tudi to škodo. Ako si vkradel denarja, poverniti moraš denar in obresti. Ako si jemal majhine stvari, np. v štacuni, moraš jih preceniti. Ako jih ne moreš natanko preceniti, preceni jih poprečno. Vender tega ne odlagaj do boleznii ali do smertii, takrat se to ne da zveršiti.

Keder si kaj po krivici prilastiš, moraš se tega izpovedati.

Žal, da so posli, ki izpovedi opuščajo, da morejo dalje krasti. Ako se hočeš vredno izpovedati, moraš imeti terdno voljo krivično blago poverniti. Tudi moraš premisliti, kedaj in kako češ poverniti. Izneverjeni denar znaša, recimo, 20 gld. Zdaj moraš premisliti, koliko si moreš odtergati od plače, koliko moreš privarovati pri izdajkih: odlašati pa tega ne gre. Ako si škodo naredil in kral, priterguj si, da krivico popraviš. Ako dejanski ne pokažeš, da krivično blago vračuješ, odveze dobiti ne moreš. Po pravici pravi svetnik: „Drugi grehi se odpuščajo po kesanju, krivičnost le po vračanju.“ Ako 20 gld. ne moreš poverniti naenkrat, povračaj jih v manjših delih, četudi po groših. Dokler gospodar živi, povračati moraš krivično blago njemu. Ako je vmerl, povračaj njegovim otrokom ali sorodnikom. Keder tudi teh ni, tedaj moreš oberniti vračilo za pobožne namene ali razdeliti mej vboge. Sicer pa: obračaj se na izpovednika: povedal ti bo kako in kaj; še pomagal ti bo vračati, da se ti ime ne izve.

41. Poslom posebna okrasja.

Zdaj čem navesti še nekaj čednosti, ki posle posebno krasijo. Te lastnosti prav veliko pripomorejo, da so si gospodarji in posli mej seboj dobri, prizanašljivi, mirni, prijazni, ljubeznivi.

Postrežljivost (1).

Postrežljivi ljudje si pridobivajo serca. Nepostrežljivi jih odganjajo od sebe, ter so povsodi v zameri. Posel natanko in vestno izveršuje, kar mu naklada pokorščina; toda ta pokorščina je še prav različna od postrežljivosti. Postrežljivost je nekaj prostovoljnega, kar sega čez pokorščino. Postrežljivi ne izveršuje le povelj, on stori tudi to, kar bere z oči, z obraza, iz pripomenj, iz želja. So ljudje, ki imajo na jeziku vedno: ne. Česar niso dolžni, tega tudi ne store. Ako jih prosiš, poreko: ne, ne morem, nočem, ne spada name. Taki ljudje so nadležni in soperni. Nahodni so od samega nikanja. Povsodi vidijo težave, ter se vstavljajo. Ž njimi ni prijateljvati.

Človek se boji, da bi jih kaj prosil, ker že naprej ve odgovor. Vzrok nepostrežljivosti je samoprid in pomanjkanje blage ljubezni do bližnjega. Taki ljudje poznajo le svojo kožo; iz drugih ljudi kože jermene rezati, to se jim pa nič škoda ne zdi.

Varuj se napake nepostrežljivosti. Ako gospodarji kaj žele, ne reci berž: ne! pokaži, da si voljan izpolniti tudi njih želje. Bodi postrežljiv do svojih sopolsov, do domačih, do sosedov. Ne glej na par stopinj več. Postrežljivost izveršuje le neznatne službice; premagaj se za trenotek, pa si postrežljiv. Postrežljivost je prijetna lastnost, lep cvet človeškega serca. Že pri otrocih se izpozna, kateri je postrežljiv, kateri ne. Ta otrok rad pokaže tujcu pot, gre celo nekaj časa z njim, oni otrok stoji butoglavo, gleda tujca s perstmi v ustih, ne odgovori, vmakne se, tujca pusti. Nepostrežljivost je plevel v človeškem sercu, ki ga je treba odstraniti.

42. Pazljivost. (2)

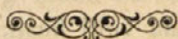
Pazljivost gleda na vse, kar spada na službo, na vse malenkosti službe, in na ono, kar bi vtegnilo gospodarja veseliti. Pazljivost je posebni dar, kateri je neketerim že prirojen, taki dobro pametijo, imajo ostre oči, vse vidijo, dobro umijo, hitri so, urni so, précej vedo kaj in kako je storiti. Take lastnosti so velike cene. Drugi so slabega spomina, vse pozabijo, nič ne vidijo, nič ne slišijo, nič ne opazijo, topoglavi so, počasni, okorni. Sopot drugi so zmirom raztreseni, razmišljeni, poveršni, fufravi, nosijo se sè vsakeršnimi mislimi, nič vrednimi, in celo grešnimi, zanemarjajo dolžnosti, zamujajo službo. Vse jim pada iz glave, naročeb ne izveršujejo, pisma zaostajajo. Vse umevajo nápačno, ker nimajo časa, da bi mirno poslušali gospodarjeve vkaže. Tako nastanejo nesporazumi in neprijetnosti. Tako vlada nejevoljnost po vsi hiši cele dni. Zavoljo poslove nepazljivosti se gospodarju zgodi večkrat škoda. Poslom, ki služijo v štacuni, pri kúpčiji in trgovini, njim je pazljivost prepotrebna lastnost. Ako tu na vse ne paziš, natanko ne račonaš, prav ne menjaš, ne gledaš na ceno, to je konec leta velik znesek. Tudi sicer moreš gospodarjem napraviti veliko škode in sitnosti. Np. potareš posodo, mažeš perte, zapravljaš pri derveh, pri svečavi, polomiš orodje, itd. Vselej praviš: „pripetilo se je, ponesrečilo se je, nisem mislil na kaj takega.“ Ti si kriv, če nisi na to mislil; zakaj pa nisi? Akotudi nimaš od narave daru pazljivosti, moreš si ga vender pridobiti z božjo pomočjo in neprenehavno vajo. — Slednjič je tudi pazljivost, ki skuša vse tako storiti, da bi gospodarja oveselila. Ta pazljivost gleda na gospodarjeve želje, na njegove posebnosti. Gleda na vse v izbi, v kleti, v ku-

hinji, na dvorišču, na vertu; vse vreja tako, kaker ve, da ima gospodar rad, to je poseben dar, popolnoma različen od priliznosti; ta dar izhaja iz natančnega izpolnjevanja dolžnosti, iz ljubezni do dela in miru. Ako izveršuje posel to pazljivost iz viših namenov, np. glede postarnih, bolehnih gospodarjev, to si veliko zasluženja nabira za nebesa. Po pravici pravi sv. Frančišek Saleški: „Bolnice so zlatice,“ t. j. hiše bolnih so zlate jame. Tak posel je podoben vsmiljeni sestri, ki je vse svoje življenje posvetila najpazljiviši in najskerbnejši službi bolnikov.

43. Snažnost. (3)

Snažnost (čistost, čednost) je lepota vsakemu človeku. Zahtevamo jo od vsakega, naj bo stanu keteregakoli. Tudi siromak more biti snažen, ako mu je le kaj ležeče na tem. Narava človekova tirja, da je snažen; od tega visi zdravje in blagostanje. Pogostoma prihajajo bolezni iz nesnage. Zato je Bog tako obilno vstvaril vode, ki je pomoček snažnosti. Nesnažni je sóperen, neprijeten, gnjusen. Nesnažnega posla gospodar ne terpi dolgo. Po nesnažnosti sklepajo na druge gerde lastnosti človekove. Nesnažni posel navadno leno in zanikerno opravlja svoje dolžnosti, postava, pohaja, zanemarja službo božjo, vmazan je tudi na duši. Čut snažnosti je neketerim prirojen, drugi skoraj ne vedo, kaj je snažnost, ter so nekam podobni živalim. Stopi v hišo dveh vbogih. Oba sta enako vboga; pervega hiša je snažna, pometena, očiščena, pri vsi vbožnosti prijazna; drugega hiša je prava jama polna nesnage in smradu. Ta gospodinja je snažna, druga zamazana. Rekel bi: Bog je dal ženski posebni čut snažnosti. Čemu? Ženska ima skerbeti za hišo in gospodinjstvo, snažnost pa je prva in najpotrebniša lastnost v vsaki hiši. Misli si nesnažne gospodinje, kuharice, hišne, péstunje, ki se ne zmenijo za gnjus in nesnago. Naj imajo vse dobre lastnosti, nesnažnost jih vender kazi. Ne terpe jih; rajši jemljo v službo posle, katerim semtertja kaj manjka, da so le snažni. — Posel keterega lepša lastnost snažnosti, je čist sam na sebi, v obleki, v vsem svojem unanjem. Snažne so vse reči, ki so mu zaupane, zlasti je snažen v kuhinji in gospodinjstvu. Čist je, ker mu tako veleva dolžnost in ljubezen do snage, ne zato, ker bi ga mogel zasačiti gospodar ali gospodinja. Snagoljuben posel čisti vse, kar je v hiši. Ne terpi prahu in pajčin ne po kotih, ne po stropu, ne po

shrambah. V snaženju ni poveršen, odpravi ti vse natančno, tudi najmanjši nečednost. Ne bom na drobno pravil, kako dela snažni posel. Ti me že razumeš. Prosim te le, trudi se, da si pridobiš to prepotrebno in prelepo lastnost.

Kako pride duša do popolne vdanosti v voljo božjo.

To je res težavno, ali s pomočjo božjo se vendar pride do nje. Terpeča duša, tukaj ti naštejem več sredstev v ta namen.

Pervo sredstvo je stanovitna, vsakdanja vaja vdanosti v božjo voljo, v tisoč in tisoč prilikah, ketere ti Bog daje vsaki božji dan. Večinoma so le male stvari, ali ako se boš navadila vdanosti v voljo božjo v teh, ti ne bode nič težko vdati se v velikih. Poglej koliko nasprotnosti imaš vsaki dan in te sočali slučajne, ali pa so ti jih drugi, ali si si jih sama kriva. Stokrat na dan ti pridejo misli nasprotnosti, nevošljivosti, nepoterpežljivosti, otožnosti, i. t. d., ketere ti vsaj za trenotek kalijo dušni mir. Večkrat izustiš kako besedo, katero bi rada „nazaj vzela;“ nekedo ti reče kako razaljivo besedico; zopet drugi te slabo postreže; drugi ne da miru; kak nadležen obiskovalec ti je zaprečil kako potrebno ali koristno delo; vreme ti ni po godu; tvoja opravila ti ne gredo po volji; nadalje kako posodo razbiješ, ali obleko razteržeš, ali pa vmažeš i. t. d. — glej, to so malenkosti, ali veruj mi, ako boš v teh rečeh ostala mirna, vdana v voljo božjo, sčasoma boš gotovo dospela do popolne vdanosti tudi v naj bolj težkih prilikah terpljenja! Dà, ako boš te malenkosti sprejemala iz rok Previdnosti božje, boš, skoraj ne da bi se zavedela, sprejemala od Boga s popolno vdanostjo, tudi naj bolj strašne in britke dogodbe človeškega življenja na svetu.

Vsaki dan nam Bog ne pošilja velikih skušenj; ali mi pa moremo vsaki dan Njega zagotoviti, da smo pripravljene jih sprejeti, ako nam jih pošlje. Oh kako je to sredstvo duši koristno in Bogu dopadljivo! Pripravno je moje serce, pripravno prejeti od tebe vse križe in nadloge, o moj Bog! Te besede moli posebno zjutraj, ter v pravim srcem zagotovi svojega Zveličarja, da si pripravna sprejeti iz njegove roke vsako, tudi najbritkejšo skušnjo. Veruj mi, da ako se boš na tak način pripravljala

na britkosti, se boš počasi prinavadila vsakemu križu, vsaki nadlogi.

Sicer pa pomisli dobro, da vsaki križ, vsaka tudi največa britkost je združena z dotično potrebno milostjo božjo. Bog ti nigdar ne naloži večega križa kaker ga ti nositi moreš. Podverzi se zatorej popolnoma volji božji, keder te kaj hudega zadene. Ne gubi časa z nečimernim toženjem čez tistega, kateri ti je nesrečo pripravil, ali pa čez skušnjo, kteri ti naravnost od Boga prihaja, temuč teči pred svojega Zveličarja, in prosi ga za milost poterpežljivosti in vdanosti v njegovo presveto voljo. Ako te gdo smertno rani, ne tečeš za hudobnežem, temuč pokličeš hitro zdravnika, da ti rano zaceli, dokler je še čas. In tudi ako bi ti hotela najti tistega, kateri ti je britkost poslal, je le Bog sam, in le k njemu bi zato morala najprej pribežati. Pojdi torej k Bogu, in hitro, keder te kaka britkost zadene. Nesi mu pušico, s katero te je ranil, in šibo, s katero te je otepel. Poljubi tisoč in tisočkrat roke tvojega križanega Zveličarja, roke, ketere so te teple in ti tolike bolečine provzročile. Reci večkrat: „Oče, ne moja, temuč tvoja volja naj se zgodi.“ Tisočkrat ga poveljučuj in se mu zahvali, ker se na tebi godi njegova volja. Reci mu ponižno: „O moj Zveličar, tudi ako bi se jaz mogla zoperstavljati tvoji presveti volji, ne bi kaj tacega storila. Britkost, katero mi pošiljaš, sprejemem sè vsem srcem. Jaz se ne tožim ne na bolečino, ne na osebe, ketere so jim vzrok, niti na način, po katerem so na me prišle, niti na čas in kraj, kedaj in kam so me zadele. Jaz sem gotova, da si ti vse to tako hotel, in rajše bi vmerla kaker se tvoji presveti volji tudi v najmanjši stvari zoperstavljala. „Zgodi se tvoja volja.“ Da, moj Bog, naj se ta tvoja volja spolnjuje nad mano zdaj in zmirom, v času in v večnosti. Zgodi se tvoja volja, kaker v nebesih tako na zemlji.

P. H. R.

Zahvala za vslišano molitev.

V Gorici 14. oktobra 1892.

Obljubila sem moliti devetdnevnicu k usmiljenemu Srcu Jezusovemu, in potem naznaniti v „Cvetju“, če ozdravim hudih du-

šnih bolečin, ketere so me naredile tako otožno, da je telo vidno trpelo in sem bila v žalost celi družini. Ozdravela sem! Čast in hvala Bogu in usmiljenemu Srcu Jezusovemu!

T. M.

Z V a č, 15. oktobra 1892.

Neka oseba je izročila Bogu prošnjo za odpuščenje grehov in, da bi se neka zadeva brez škode in pohujšanja srečno razvzhlala, z obljubo, da se za vslišano prošnjo tudi očitno zahvali. Hvala Bogu, Materi Božji in vsem svetnikom priprošnikom, vse se je nepričakovano razvzhlalo. Naj bo tudi ta zahvala spodbuda vsem h goreči molitvi!

M. P.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo:

č. sestra C. iz Banjeluke, da je na priprošnjo Marije Device, sv. Jožefa, sv. Alojzija, sv. Frančiška in sv. Antona in sv. Vincencija Pavlanskega eno veliko milost zadobila;

M. B. za vslišanje v denarni zadevi in telesni bridkosti;

M. D. z Notranjskega Mariji Devici, da je sprosil zdravje njenemu možu;

M. K. iz Vipave Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Frančišku za vslišano prošnjo za ozdravljenje;

F. V. iz V. Ž. za zboljšano zdravje po devetdnevnici k Materi božji, sv. Frančišku in sv. Antonu;

M. D. od Konjic za zboljšano zdravje po devetdnevnici na čast žalostni Materi božji in sv. Jožefu;

J. K. iz Idrije za pomoč v hudi bolezni na poti na sv. Lušarje;

H. V. iz cirkniške fare za pomoč v nevarni zadevi.

Priporočilo v molitev.

Dne 22. kimovca t. l. je vmerl v Škofjiloki občē znani Anton Čebašek, ali po domače „Mohel“, kateri je mnogo let, dokler od starosti ni opešal, vodil romarje na sv. Višarje. Blagi ranjki se vsim znancem in posebno tretjerednikom v molitev priporoča.¹⁾

Dalje se priporočajo v pobožno molitev:

rajni tretjerednici: Marjeta (Marija) Brecelj iz Vipave, Marija Arik iz Kranjske gore;

¹⁾ Poslani znesek smo izročili za svete maše. Bog poverni!

tretjerednica J. (M.) P., da ji ljuba Mati božja, sv. Jožef in Frančišek izprosijo ljubo zdravje ;

J. V. iz Kanala po dolgoletni bolezni za ljubo zdravje, za polajšanje bolečin, vdanost v voljo božjo in srečno smert ;

neki tretjerednik priporoča neko terdovratno osebo, da se poboljša ;

M. D. v dušnih in telesnih potrebah ;

M. P. s Tominskega za ozdravljenje zastarele bolezni in milost večje pobožnosti ;

neka tretjerednica priporoča sebe, svojega moža in svoje otroke ;

neka tretjerednica svojega brata, ki je v veliki sili ; druga sebe, svojega očeta, teto in strica, da bi jim Bog dal zdravje, in dve mladi deklici v samostanu ;

neka tretjerednica sebe, očeta, brata za razsvetljenje in spreobrnjenje ; druga sebe za vdanost v voljo božjo ; še druga moža, brata in tri sestre za spreobrnjenje ;

neka oseba zaradi goljufije ali zgube denarja, da bi se ji povernil ;

neka tretjerednica, mati, prosi vse svoje duhovne brate in sestre vseh redov sv. Frančiška vsaj za kako malo molitvico ali kaki zdihljaj pri sv. maši za svojo zgubljeno hčer, ketera je pot poštenosti zgrešila, da bi ji dobrotljivi Bog po svojim neskončnim usmiljenju in po prošnji prečiste Device Marije, sv. Jožefa, sv. oč. Frančiška, sv. Magdalene, sv. Marjete Kortonske dal skor pot pokore in poštenosti nastopiti. Za vsako molitev in za vsaki zdihljeje, za njo storjen, Vam vsakimu hvaležnega serca kličem : Bog Vam plati !¹⁾

J. P., tretjerednik, za hitro pomoč v silni potrebi, dušni in telesni, da bi bil rešen sovražnikov in bi se vernil v hišo mir božji, da bi mu ženo in otroke sveti Duh napolnil s svojimi darovi ;

Nekedo, da bi mogel poplačati dolžnike in rešen biti sovražnikov.

¹⁾ Plačati ni nič ; poslani znesek smo oddali za 3 sv. maše po Vašem namenu. Bog vsliši !

Marija!» blizu tako kaker bi rekel: «Grüss Gott, Marie!» — Ali Vi pravite: «zdravo je edino pravilno tudi za nas Slovence, kajti zdravo je prislov kakor ave» (upam, da ste se mej tem prepričali, da je «ave» imperativ od «avere»), «zdrava pa je pridavnik feminini in pomeni gesund». — Res, prav res; ali tudi prislov «zdravo» pomeni «gesund» in jaz ne vem kako da bi v pozdravu le prislov ta pomen nekako spreminjal, ne pa ravno tako pridevnik. Pozdravljajo se razni narodi različno. Hebrejci, boječi se povsod sovražnika, so pozdravljali, kaker blizu še zdaj arabski beduini, želeč miru: «Šalôm lâk» (kaker se prevaja «ave» v našem primeru); veseli Gerk je spodbujal k radovanju: χαῖρε; Rimljanu je bila pglavitna reč zdravje in moč; salve pomeni: bodi zdrav! vale: bodi močan, bodi zdrav! Ave, dasi po etimologiji nekoliko različnega pomena in bliže gerškemu χαῖρε, se je vendar rabilo v tem pomenu kaker salve in vale. Na rimskem cesarskem dvoru je veljalo zjutraj salve, zvečer ave; sicer pa se je reklo tudi zjutraj ave! Marijo pozdravlja katoliška cerkev sè vsemi tremi besedami brez razločka: Ave Maria, Salve regina, vale o valde decora! Pojem pozdravljenja se je razvil ščasoma; zato so vse dotične besede prvotno kaj drugega pomenile. Tudi nemško grüssen je pomenilo nekedaj le nagovoriti, bodi si prijazno, ali tudi ne. Ako sme torej pozdravljati latinec z vale, valetе, smemo tudi mi sè zdrav, zdravi! in ker je vale to kar salve in kar salve to tudi ave, smemo pač tudi reči: «Zdrava kraljica!» in «Zdrava Marija!» — In zdaj zdravi tudi Vi!

G. R. v R. — Vaš dopis mi je dobro došel, ker mi daje priliko še enkrat spregovoriti o vsebini angeljevega pozdravljenja. Zaradi zveze z dosedanjim dokazovanjem začniva pri zadnjem koncu, kjer pišete: Χαῖρε prestavljati s Hrvati: zdrava, ni bolje, da še slabše kakor naše: češčena (bodi ali si), ker potem se pove zakaj? Ker je Gosp. s teboj itd. Dobro pa je in pozdravu sledečemu posebno priležno, kar ste opomnili iz staroslovenščine: Raduj se! (ker je) Gosp. s teboj, in spominja na cerkveno: Regina coeli laetare!» — Na to moram reči jaz to-le: Χαῖρε je lat. ave, lat. ave je hrv. «zdrav, -a, -o (budi)!» In to pomeni «zdrava!» tudi pri nas. «Češčena (bodi) ali «si)» pa pomeni nekaj drugega, torej za to mesto ne more biti bolje. In če pomislimo, da smo mej 20 milijoni katoliških Slovenov mi edini, ki molimo «češčena», vsi drugi, «zdrava, zdrowa, zdravo», ali moremo upati, da smo jo mi najboljše zadeli, da so naši stari mej vsemi Sloveni najboljše znali latinsko ali gerško? mi, ki imamo celo očenaš iz nemščine prestavljen! «Češčena si Marija» je toliko prav, koliker bi bilo v nemščini «Verehrt bist du Maria!» To prvič ni pozdravljenje, to je naznanilo. Naznanilo je seveda tudi č. zdrávas, p. zdrowás in v tem oziru napačno; prav bi bilo le: zdráva, zdrowa. Tudi pri nas bi bilo nekaj bolje, ako bi izpustili «s i», kar bi bilo prav lahko, ter si mislili zraven «b o d i»: Češčena Marija, t. j. češčena bodi Marija! To bi bilo že nekako

nadomeščenje pozdrava; pravi pozdrav vendar po moji misli še ne. Den Ausdrucik der Verehrung zu genehmigen prosimo ljudi, ki so nam previsoki in več ali manj tuji, tem se tudi molče odkrivamo in vklanjam; domačim, ketere ljubimo, enakim sebi, želimo zdrava vse, kar vemo najboljšega, te pozdravljamo v pravem pomenu. Nižjim izražen pozdrav je zahvala za skazano češčenje, ali pa posebna čast, s katero jih tako rekoč do svoje višave povzdigujemo, sebi enakoverstne priznavamo. — Pa poročete: Marija nam je tudi previsoka, da bi jo kar po domače pozdravljali. Na to moram odgovoriti: V naši molitvi pozdravlja Marijo angelj Gabrielj, od Boga poslan «i navačen» (Posel apost. str. 580). Pozdravlja jo torej ko slovesen poslanec božji, v božjem imenu. Ali bi bilo primerniše, ke bi bil Bog po svojem angelju Mariji izrazil češčenje: Češčena bodi, τιμώθητι, honorare, ali podobno? Kedo bi si upal, kaj takega terditi? Bog ji je poslal le pozdravljenje: Χαῖρε, ave, zdrava! in to je znamenje povzdignjenja do domačnosti božje; više, čez-se, je sam Bog ni mogel povzdigniti. — Ali kako pa je vendar to, da so naši stari zomnili a v e s «češčena»? Mogoče da zato, ker so Nemci takrat še lat. besedico neprestavljeno rabili in našim njen pomen ni bil popolnoma jasen, zlasti ker so mislili na kristijana, ki časti mater božjo z molitvijo, ne na angelja, ki je prišel k Mariji od Boga poslan, ali pa ker so pri besedi zdrava le prvotni pomen imeli v glavi in se jim ni zdelo primerno Mariji voščiti zdravja, ker so vedeli, da se ji ni več bati bolezni. To bi vtegnilo tudi še dandanašnji ovirati pravo prestavo. Ali menda bi se ta ovira brez posebne težave premagala, ke bi se skerbelo za potrebno pojasnilo v kerščanskem nauku, kaker stoji n. pr. že v Poslu apost. str. 576:

Kaj znamenuje ova reč: Zdrava?

1. Znamenuje jedno serdčeno ter ljubljeno poželenje: da budi živa, srečna i vsega dobra puna!

2. Znamenuje jedno veselo radovanje nad tulikum srečum Marie, kakti da bi rekel: radujemse, dasi tak srečna, blažena, mi-lošče puna, i da si Mati božja zebrana. —

Dalje prihodnjič.

Novosti.

Knjižnica Družbe sv. Cirila in Metoda. VIII. zvezek. **Janez Cigler**, slovenski pisatelj. V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal Ivan Vrhovnik, župnik trnovski v Ljubljani. S tremi podobami. V Ljubljani. Izdala in založila «Družba sv. Cirila in Metoda». 1892. — strani 56 — stane vezan 20 kr. — Priporočamo lepo knjižico vsem, ki jim je mari zgodovina našega slovstvenega prizadevanja.

Zgodbe sv. pisma za nižje razrede ljudskih šol. S 47 podobami. Nemški spisal Dr. Friderik J. Knecht. Poslovenil Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. Tretji natis. Freiburg v Breisgavi. 1892 Herderjeva založnica. Dunaj I, Wollzeile 33; B. Herder, zaloga, Založna cena, vez. 26 kr.

Krščanski nauk za pervence. Sostavil Simon Zupan, katehet. Peti natis. Velja vezan 10 kr. V Ljubljani 1892. Založila «Katoliška Bukvarna».